معاون فرهنگی، هنری و تربیت‌بدنی سازمان سمای دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

مدارس معارف به رشته‌های دانشگاهی مرتبط متصل می‌شوند

تعداد مدارس معارف به ۸ مدرسه می‌رسد

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

سازمان سمای دانشگاه آزاد حالا سابقه ۳۲ ساله در زمینه تربیت دانش‌آموزان دارد؛ سازمانی که اولین‌بار در سال ۱۳۷۰ و در راستای کمک به وزارت آموزش‌وپرورش کشور ایجاد شد و امروز با داشتن نزدیک به ۷۹۰ مدرسه در کل کشور، ۱۴۱۰ هزار دانش‌آموز دارد. طبیعتا مباحث تربیتی به اندازه مباحث تعلیمی در مدارس مهم است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت؛ موضوعی که در سطح کلان سازمان سما از طریق معاونت فرهنگی، هنری و تربیت‌بدنی دنبال می‌شود. معاونتی که در این سال‌ها تلاش کرده با برنامه‌ریزی مناسب بتواند به نیازهای فرهنگی و هنری آنها پاسخ دهد. حجت‌الاسلام سیدوحید معتمدی، معاون فرهنگی هنری و تربیت‌بدنی سازمان سما، چندی پیش در بازدیدی که از روزنامه «فرهیختگان» داشت، از برنامه‌های این معاونت برای دانش‌آموزان گفت اومی‌گوید مدارس سما بزرگ‌ترین شبکه مدرسه‌ای غیردولتی کشور هستند تا جایی که تقریبا ۸۰۰ مدرسه در کل کشور و بالغ بر ۱۵۰ هزار دانش‌آموز زیرمجموعه مدارس سما هستند. به گفته او دو مدرسه معارف اسلامی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ فعال شده‌اند و قرار است در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ که از مهرماه سال جاری آغاز می‌شود، ۶ مدرسه جدید هم اضافه شوند. یعنی تعداد مدارس معارف اسلامی در دانشگاه آزاد به ۸ مدرسه می‌رسد. قرار است مدارس معارف به رشته‌های دانشگاهی مرتبط متصل شوند و دانش‌آموزان بدون کنکور روی صندلی‌های دانشگاهی بنشینند. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

!!!

مدارس سما بزرگ‌ترین شبکه مدرسه‌ای غیردولتی کشور

ابتدا درباره برنامه‌های خود توضیح دهید و مهم‌ترین برنامه‌هایی که تاکنون داشته‌اید را بیان کنید. سه ماه از سال ۱۴۰۲ گذشته؛ مهم‌ترین برنامه‌های شما در فصل بهار بود. در ادامه می‌خواهید چه کاری انجام دهید؟ آیا برنامه‌های شما براساس «سند تحول» پیش می‌رود یا خیر؟

مدارس سما چند ویژگی دارند که لازم می‌دانم ابتدا بیان کنم و بعد به برنامه‌های فرهنگی بپردازم. یکی از ویژگی‌های مهم مدارس سما این است که بزرگ‌ترین شبکه مدرسه‌ای غیردولتی کشور محسوب می‌شود. تقریبا ۸۰۰ مدرسه در کل کشور و بالغ بر ۱۵۰ هزار دانش‌آموز زیرمجموعه مدارس سما هستند. در مدارس غیردولتی، چنین حجمی و تعدادی نداریم.

نکته بعدی این است که مدارس سما زیرمجموعه دانشگاه آزاد هستند؛ یعنی مدارس سما مزیت رقابتی دارد چون به یک مجموعه بزرگ علمی در کشور وابسته است و از ظرفیت‌های مادی و معنوی این مجموعه بزرگ هم می‌تواند و هم باید استفاده کند. در ابتدای صحبت‌هایم عرض کردم ما در تمام نقاط کشور، مدرسه داریم. تنوع فرهنگی، قومی و قبیله‌ای و حتی مذهبی در مدارس سما مشاهده می‌شود.

ارتباط مدارس سما با دانشگاه آزاد به صورت دقیق چگونه تعریف می‌شود؟

مدارس سما به غیر از اینکه زیرمجموعه دانشگاه به شمار می‌روند، تنها مجموعه‌ای است که شاید از پیش دبستانی تا دکتری و تحصیلات عالیه برای تعلیم و تربیت انسان، سیستم ویژه دارد. دانشگاه آزاد و مدارس سما در ذیل این سیستم قرار دارند. اگر در آینده جریان مهدهای کودک دانشگاه آزاد، قوت بیشتری بگیرد، این حلقه کامل‌تر خواهد شد. بنابراین ما می‌توانیم مدل‌های تربیتی را در کشور معرفی کنیم تا بچه از ۶.۵ سالگی شروع کرده، دکتری بگیرد. او در این مدل تربیتی بالا می‌آید و در ۳۰ سالگی دارای تحصیلات عالیه است. این حلقه‌ها باید به همدیگر پیوسته باشند و پازل تربیتی کامل شود.

در سیستم تربیتی به جورچین یا قطعات متصل به یکدیگر تربیت اعتقاد داریم. تربیت یک نقطه نیست بلکه در تک‌تک رگ‌های فعالیت‌های ما ساری و جاری است. اگر این‌گونه بنگریم، می‌بینیم هیچ مدرسه دیگری در کشور و شاید بدون اغراق در دنیا، ویژگی‌های مدارس سما را ندارد.

کار فرهنگی و تربیتی کاری تک‌نقطه و محصول نیست

در معاونت فرهنگی، هنری و تربیت بدنی سازمان سما چه اقداماتی برای پیشرفت این مدارس انجام داده‌اید؟

نکته اول، اسم معاونت فرهنگی، هنری و تربیت بدنی است. اعتقاد داریم کار فرهنگی و تربیتی، کاری تک‌نقطه و محصول نیست بلکه در همه ساحات کاری انسان و وجود آدمی ریشه دارد. وقتی هنر و تربیت بدنی کنار فرهنگ قرار می‌گیرند، واقعا هنر و تربیت بدنی جزء زمینه‌سازان و پایه‌های مهم فرهنگی و تربیتی به شمار می‌روند. ساعت ورزش و تربیت بدنی بچه‌ها را پُراثرتر از ساعت پرورشی آنها در بحث فرهنگی و تربیتی می‌دانیم. ساعتی که بچه‌ها در حال بازی هستند، مؤثرتر است. همچنین هنر را در سیستم تربیتی پُراثر می‌بینیم، لذا سعی کرده‌ایم در همه برنامه‌ها، نظام یکپارچه تربیتی را لحاظ کنیم.

بخشنامه‌ای به نام قرآن، عترت و طرح قدس در مدارس سما داریم. در طرح قدس، جنبه‌های هنری بخشنامه، جشنواره و مسابقه فرهنگی، هنری و قرآنی بسیار قوی است. از سال گذشته، این جنبه‌ها قوت بیشتری گرفته‌اند. سعی کرده‌ایم نگاه به هم‌پیوسته سیستم تربیت که انسان را یک موجود می‌داند را گسترش دهیم. نمی‌توانیم انسان را تکه‌تکه در نظر بگیریم و بگوییم این قسمت مخصوص علم، قسمت دیگری مربوط به شغل، بخشی برای زندگی و تکه‌ای نیز متعلق به دین است. وقتی قرآن، آدم‌ها را تربیت می‌کند، در بستر زندگی پیش می‌رود. به‌طور مثال مردم را در بستر زراعت، دینداری می‌کند. خداوند در قرآن می‌فرماید أَفَرَأَيْتُم مَّا تَحْرُثُونَ (آیا هیچ درباره آنچه کشت می‌کنید اندیشیده‌اید؟) در ادامه می‌خوانیم أَأَنتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ (آیا شما آن را می‌رویانید یا ما می‌رویانیم؟) قرآن، توحید را در بستر کشاورزی بیان می‌کند. وقتی قرآن اینچنین است. این‌گونه نیست که کلاس جداگانه‌ای داشته باشیم. کوشیده‌ایم در مدارس سما، این نگاه را در همه برنامه‌ها اجرا کنیم.

> **فرهنگ در مدارس، سه ضلع دارد؛ یکی، نیروی انسانی، بعدی محتوا و دیگری محیط است. ما فکر می‌کنیم نیروی انسانی مهم‌ترین عنصر در بحث اشاعه، ترویج و جا انداختن فرهنگ محسوب می‌شود. اگر نگوییم «تمام» ولی «غالب» و بیش از ۸۰ درصد فعالیت‌ها و توان خود را برای نیروهای انسانی در بحث فرهنگی مدارس سما گذاشته‌ایم**

نیروی انسانی مهم‌ترین عنصر در اشاعه فرهنگ است

نکته بسیار مهمی برای کار فرهنگی و تربیتی از نگاه شما چیست؟

آنچه ما در نظر گرفته‌ایم نیروی انسانی است. فرهنگ در مدارس، سه ضلع دارد؛ یکی، نیروی انسانی، بعدی محتوا و دیگری محیط است. ما فکر می‌کنیم نیروی انسانی مهم‌ترین عنصر در بحث اشاعه، ترویج و جا انداختن فرهنگ محسوب می‌شود. اگر نگوییم «تمام» ولی «غالب» و بیش از ۸۰ درصد فعالیت‌ها و توان خود را برای نیروهای انسانی در بحث فرهنگی مدارس سما گذاشته‌ایم. نیروی انسانی اعم از معلون سمای استان، کادر زیرمجموعه ستاد سما در هر استان، مدیر مدرسه، معلم‌های مدرسه، مربی پرورشی، معلم تربیت بدنی و معلم هنر تا سرایدار و خادمان مدرسه است. در معاونت فرهنگی، هنری و تربیت بدنی به اندازه خودمان سعی کرده‌ایم نوع نگاه در انتخاب و جذب نیروی انسانی و همچنین توانمندسازی، ارزیابی و نظارت بر او ویژه باشد. اگر نیروی انسانی خوبی در جایی حتی یکی از دوردست‌ترین نقاط کشور مشغول باشد و حتی برنامه‌ای را نه دهیم، او کار خود را انجام می‌دهد و جلو می‌برد و اتفاقا تمام موارد را به درستی انجام می‌دهد. از سوی دیگر اگر نیروی انسانی درستی نباشد، در صورت ارائه محتوا، برنامه و بخشنامه خوب نیز هیچ خروجی مفیدی نخواهد داشت، لذا تمام توان خود را معطوف به جذب نیروی انسانی توانمند کرده‌ایم. البته زیرمجموعه‌های مربوط چندان در اختیار ما نیستند ولی تلاش کرده‌ایم در مصاحبه مدیران مدرسه و دیگر نیروهای انسانی دخالت کنیم؛ به‌ویژه افرادی که به صورت مستقیم با ما کار می‌کنند. بیشترین تعداد نیروهایی که در مدرسه کار می‌کنند، با معاونت فرهنگی در ارتباط هستند. مثلا مربی پرورشی، معاون پرورشی، معلم هنر، معلم قرآن، معلم ورزش، تربیت بدنی و سلامت به شکل مستقیم با ما کار می‌کنند. سعی کرده‌ایم انسان‌های شایسته‌ای وارد مدرسه شوند. همه ما دغدغه داریم که بچه‌های خود را به دست چه کسی می‌سپاریم؟ می‌خواهیم به طور دقیق این دغدغه را به تمام نقاط کشور تعمیم دهیم و خیال خانواده‌ها را راحت کنیم. تعهد و تخصص مربی و معلم باید مشخص باشد. سفت و سخت پای کار ایستاده‌ایم و کوشیده‌ایم نیروهای خوبی را در این زمینه، هم انتخاب کرده، هم پرورش دهیم و هم نظارت خوبی داشته باشیم و البته به‌طور دائم از کانال‌های مختلف با آنها در ارتباط خواهیم بود.

طرح فلسفه برای کودک را آغاز کردیم

چه طرح‌هایی مد نظر دارید تا تحولی در سیستم آموزش سنتی ایجاد کنید؟

طرح‌هایی در حال انجام است؛ یکی از آنها درخصوص نوع نگرش به فرهنگ و درس خواندن و حتی دنیا بوده که در قالب «فلسفه برای کودک» تدریس می‌شود. این طرح سال‌ها پیش در کشورهای دیگر آغاز شد. مقام معظم‌رهبری در دهه ۸۰ تاکید کردند ما باید این کار را برای مدارس کشور شروع کنیم. مدارس سما در دهه ۸۰ حرکتی انجام داد ولی به‌طور جدی از سال ۱۳۹۸ در مدارس سما دست به کار شدیم. معلم‌ها به‌ویژه معلم‌های پایه دبستان را آموزش دادیم که چگونه با بچه‌ها کار کنند تا تفکرآموزی شکل بگیرد و نظام تعلیم و تربیت بر مبنای تفکر باشد. جای این حلقه در نظام حافظه‌محور به‌شدت خالی است. ما سعی کردیم در آموزش کادر مدارس، تغییری ایجاد کنیم. در دوره اول ۱۴۰ معلم را به صورت آزمایشی به کار گرفتیم و در دوره بعد حدود ۸۰۰ تا ۹۰۰ معلم را در کشور جذب کردیم؛ اتفاقی که شاید در کشور بی‌نظیر باشد، حتی در آموزش‌وپرورش، چنین اقدامی صورت نگرفته بود. حدود ۹۰۰ معلم را بر مبنای فلسفه برای کودک، آموزش دادیم تا به کلاس بروند و با روش‌های مورد نظر ما درس بدهند. در حال انجام مراحل بعدی کار هستیم.

حدود دو سال پیش، طرحی به نام «فبک» داشتید...

بله، همان «فلسفه برای کودک» یا P for C (Philosophy for children) است. این طرح در حال پیگیری است. پیشتر هم گفته‌ام دوره نخست با ۱۲۰ نفر شکل گرفت و دوره بزرگ ۹۰۰ نفری نیز داشتیم. از میان آنها، ۲۰۰ معلم را به‌عنوان لیدرها و راهبران منطقه خودمان انتخاب کردیم. ان‌شاءالله در فصل تابستان سال جاری، آموزش آنها را در دستور کار داریم. طرحی را با موسسه‌ای خوبی می‌بریم که جشنواره «فیلسوف کوچک» نام دارد. می‌خواهیم محتوایی که بچه‌ها تولید می‌کنند را تبدیل به جشنواره کنیم تا دیده شود. این کار هم تاکنون در سیستم تعلیم و تربیت ایران بی‌سابقه است.

استعدادیابی را در مدارس سما کلید زده‌ایم

یکی از نقدهایی که به سیستم آموزشی وارد می‌شود، کم‌توجهی به فقر حرکتی میان دانش‌آموزان است. برای حل این معضل نیز تدبیری اندیشیده‌اید؟

در بحث تربیت بدنی نیز کارهای بسیار خوبی صورت گرفته است. استعدادیابی را در مدارس سما کلید زده‌ایم. با ۱۰ فدراسیون وارد مذاکره شده‌ایم. سه مورد بالفعل شروع به کار کرده‌اند؛ فدراسیون ووشو، کشتی و تکواندو. در تهران، مرکز استعدادیابی داریم و کار خود را جلو می‌برند. ان‌شاءالله در استان‌های دیگر هم طرح استعدادیابی را انجام خواهیم داد. دانش‌آموزان را بر این مبنا به سوی روش‌ها و منش‌های مطلوب سوق می‌دهیم.

کار دیگری هم در صدر ویژه در حوزه تربیت‌بدنی انجام داده‌ایم. این اقدام جزء کارهایی بوده که تاکنون در آموزش‌وپرورش انجام نشده است؛ تاسیس و ترویج زورخانه‌های دانش‌آموزی. این موارد کارهای برجسته محسوب می‌شوند وگرنه اقدامات ریز زیادی کرده‌ایم. ما فرهنگی سنتی در ورزش ایران به نام «زورخانه» داریم که مربوط به دوران قبل از اسلام است. بعد با اسلام و حتی عرفان اسلامی ممزوج شد و قالب جدیدی به خود گرفت. زورخانه در بسیاری از موارد، شاخه‌ای از عرفان اسلامی می‌دانیم. این رشته، خصوصیاتی دارد که به جد معتقد هستیم هیچ ورزش دیگری در دنیا ندارد. خودم اعتقاد دارم ۹۰ درصد ورزش زورخانه‌ای، فرهنگی است تا ورزشی. همچنین تنها ورزشی در دنیا محسوب می‌شود که همراه با خود، موسیقی زنده، رسمی و بسیار هیجان‌انگیز دارد.

البته در باشگاه‌های بدنسازی می‌بینیم افراد همراه با موسیقی ورزش می‌کنند، اما زنده نیست و تاثیر زیادی هم ندارد ولی موسیقی زورخانه متناسب با فرهنگ ایران است. سعی کردیم به ترویج این رشته ورزشی در کشور بپردازیم. تفاهمنامه‌ای با فدراسیون پهلوانی و زورخانه‌ای امضا کردیم. اکنون چند زورخانه در شهرهایی مانند مشهد، یزد و همدان تاسیس شده است. به تمام مدارس سما اعلام کرده‌ایم با هیات زورخانه‌ای استان خود مذاکره کنند؛ چراکه تفاهمنامه‌های ما جزای است.

> **ما از سواد رسانه‌ای عبور کرده‌ایم و به تربیت رسانه‌ای رسیده‌ایم. دیگر بحث سواد مطرح نیست، بلکه تربیت مدنظر است، لذا می‌توانیم همکاری خیلی‌خوب و قابل‌توجهی در آموزش‌وپرورش و نظام‌های تعلیم و تربیت با روزنامه «فرهیختگان» داشته باشیم**

زورخانه‌های پرتابل را ایجاد کردیم

در حال حاضر چند زورخانه در کشور دارید؟

در دوشهر مشهد و یزد، زورخانه تاسیس کرده‌ایم. دانشگاه آزاد در شهر همدان، زورخانه داشت و مدارس سمای استان می‌توانند استفاده کنند. اتفاق جدیدی هم رخ داده و به تعبیری زورخانه‌های پرتابل ایجاد شده است.

منظور از زورخانه‌های پرتابل چیست؟

یعنی چند سازه می‌گذارند و بدون اینکه گود زورخانه در زمین، حفر کنند و زورخانه شکل می‌دهند. تاسیس زورخانه کامل هزینه‌بر است و کار سختی نیز محسوب می‌شود، در بعضی موارد از زورخانه پرتابل استفاده می‌کنیم. همچنین زورخانه‌هایی از گذشته در شهرهای کشور وجود دارند و معمولا در خیلی از ساعات روز خالی هستند. این زورخانه‌ها موظف هستند فضا را در اختیار مدارس سما بگذارند و ساعت‌هایی را به آموزش بچه‌ها بپردازند. مرشد می‌آورند و آموزش صورت می‌گیرد.

کار خوب دیگری نیز انجام شد و بازخورد خیلی زیبایی نیز دریافت کردیم. چندی پیش زمان مسومیت‌های دانش‌آموزان، فضای بسیار بدی ایجاد شد اما کاری انجام دادیم که شور و نشاط زیادی به‌وجود آورد. مرشدی را با ضرب و زنگ سر صف بردیم و دانش‌آموزان، مراسم صبحگاهی را با ضرب زورخانه برگزار کردند. شادیه‌ای را به‌وجود آوردند و خوشحال‌ترین به‌این تمرینات پرداختند. زنگ پهلوانی، «باز خورد بسیار خوبی داشت. ابتدا به مناسبت ولادت امیرالمومنین علی (ع) در روز سیزدهم ماه رجب سال گذشته انجام شد ولی به‌قدری استقبال شد که گفتیم تا آخر سال به هر تعداد که دوست داشتید، ادامه بدهید. هفته‌ای یک بار مرشد سر صف حاضر شود و مراسم صبحگاهی را با زنگ زورخانه آغاز کند. چنانکه گفتم فضای خیلی خوبی پدید آمد. سعی کردیم دائقه هنجارهای فرهنگی خودمان را میان بچه‌ها جا بیندازیم، در این صورت آنها به سراغ دائقه‌های دیگر نمی‌روند.

در زمینه سرود هم کارهای خیلی خوب کشوری، حتی در سطح صداوسیما انجام شد. جشنواره سرود مهدویت و همچنین جشنواره تئاتر را داشتیم که جزء اقدامات خوب محسوب می‌شود.

بخشنامه «پایگاه تابستانی» ابلاغ شد

به سراغ فصل تابستان برویم. برنامه‌ای برای این فصل نیز تدارک دیده‌اید؟

بخشنامه «پایگاه تابستانی» را ابلاغ کرده‌ایم. آنچه هست را با رویکرد تربیتی، فرهنگی، هنری و ورزشی درنظر گرفته‌ایم. معمولا پایگاه تابستانی در جایی از جاها، آدم را به یاد آموزش دروسی می‌اندازد. البته در بسیاری از موارد، چنین کاری را انجام داده و دروسی مانند ریاضی و فیزیک را آموزش می‌دهند ولی تاکید زیادی کرده‌ایم تا حد امکان به سراغ آموزش رسمی مدرسه‌ای نروند و فضا رسمی نباشد. پیش‌تر بخشنامه‌ای به نام «پنجشنبه‌های تربیتی» داشتیم. بچه‌ها در روزهای پنجشنبه کجا هستند؟ چرا باید در خانه باشند؟ مگر نظام تربیت، تعطیل می‌شود؟ درست است فضای مدرسه در روزهای پنجشنبه شامل درس و کلاس نیست ولی می‌تواند تربیت را در بگیرد. در روزهای پنجشنبه، فضایی خودمانی و آسیبی تربیتی برای مدرسه تعریف کردیم. در این فضا، مواردی مثل مطرب، ورزش و هنر قرار گرفته اما می‌خواهیم بچه دیگر دغدغه نمره، درس و کلاس نداشته باشد. اگر فضا مختص تربیت باشد؛ هم روی جذابیت مدرسه و هم روی بچه‌ها موثر است.

> **پیش از ۱۵۰ هزار دانش‌آموز در ۸۰۰ مدرسه داریم. نزدیک به ۱۲ هزار نفر در مدارس سما کار می‌کنند؛ تقریبا ۵۱ تا ۵۲ درصد مدارس دخترانه و حدود ۴۸ تا ۴۰ درصد پسرانه هستند. نصف این مدارس در مقطع دبستان فعالیت می‌کنند و نصف دیگر متوسطه اول و دوم محسوب می‌شوند**

برای فصل تابستان نیز بخشنامه مخصوصی ابلاغ کرده‌ایم تا مدارس سما، فضای تربیتی ترسیم کنند. آنها می‌توانند این کار را با ورزش، مهارت و هنرآموزی انجام دهند. از مدارس خواسته‌ایم این آموزش‌ها را در قالب پایگاه تابستانی برای دانش‌آموزان درنظر بگیرند. باید تاکید کنم نگاه ما به هنر، نگاهی ویژه است. چند کار خاص انجام داده‌ایم. از آنجایی که ساعات هنر، ساعت‌های بلااستفاده و تقریبا مرده در مدارس محسوب می‌شود. مثلا نقاشی با خطاطی به شکلی سطحی آموزش داده می‌شود. ما سعی کردیم هنر را با دائقه‌های امروزی بچه‌ها و جوانان خودمان گره بزنیم. هنرهای روز و هنرهایی را مد نظر قرار دادیم که بچه بتواند محصول کارش را خودش ببیند. همچنین به هنرهای دیجیتال پرداختیم. طرح خبری سازی ساعات هنر ما با موسسه «هنر و ما» طراحی کردیم.

ابتدا معلمان هنر را آموزش دادیم؛ بعد آنها سر کلاس حاضر شده و بچه‌ها طی فرآیندی، آموزش هنری می‌بینند که امروز به دردشان می‌خورد. مثلا حرفی لوگو، فیلمسازی و مستندسازی را فرا می‌گیرند. اگر فرد بخواهد چنین آموزش‌هایی را ببیند باید به آموزشگاه برود، هزینه کرده و در دوره‌های مربوط شرکت کند. ما این آموزش‌ها را در ساعات هنر مدارس سما طراحی کرده و سعی کرده‌ایم هنر را حتی به درآمدزایی برای بچه‌ها گره بزنیم؛ این کار هم یکی از اقداماتی بود که ما در حوزه هنر انجام دادیم.

طرح قدس چه تفاوت‌هایی با طرح قرآن در وزارت آموزش‌وپرورش دارد؟

«قدس» مخفف «قرآن در مسا» است. چنانکه می‌دانید آموزش‌وپرورش، طرح قرآن دارد. مدارس ما نیز از طرفی زیرمجموعه آموزش‌وپرورش محسوب می‌شود و این طرح را اجرا می‌کند. خصوصیت طرح قدس این است که اولا به هویت سمایی ما تبدیل شده، قدس می‌گوید در مسا طرح قدس را اجرا می‌کنم. طبق آماری که استخراج کرده‌ایم، درصد شرکت‌کنندگان در طرح قدس بسیار بیشتر از اعضای طرح قرآن وزارت آموزش‌وپرورش است. از طرفی در طرح قدس، بخش آموزشی درنظر بگیرید. بچه‌ها باید دوره آموزشی ببینند تا بتوانند مسابقه بدهند و از مرحله شهر به استان و بعد کشور برسند. دوره آموزشی ما در طرح قدس، ویژه بوده و همچنین بخش هنری را تدارک دیده‌ایم. تولید پادکست و پوستر بر مبنای موضوعات قرآنی انجام می‌شود.

مهم‌ترین کار فرهنگی ما پاسداشت زبان فارسی است

امسال رویکردی به همه عزیزان همکارم اعلام کرده‌ام که در همه طرح‌ها پیوست خانواده را وارد کنند. به آنها گفته‌ام اگر طرح قدس دارید، ببینید خانواده چگونه می‌تواند در آن دخیل شود. خانواده چه کاری می‌تواند انجام دهد؟ در طرح قدس، دو بخش دانش‌آموزی و کارکنان مدارس سما را داریم. در این دو بخش، هفت تا هشت رشته، هم شفاهی و هم کتبی داریم. کار ویژه دیگر ما پاسداشت زبان فارسی است. احساس می‌کنیم مهم‌ترین کار فرهنگی ما به‌شمار می‌رود؛ چراکه رشته‌های دانشگاهی مرتبط متصل شوند و دانش‌آموزان بدون کنکور روی صندلی‌های دانشگاهی بنشینند. چنانکه گفتم رویکرد خاصی را مد نظر داریم؛ این اقدام هم ازجمله نقاط مسئولیت‌های اجتماعی دانشگاه آزاد بوده که درحال انجام است.

معیار و دلیل انتخاب واحدها برای تاسیس مدارس معارف اسلامی چه بوده است؟ چه ظرفیتی در آن شهرها دیدید؟

چند مورد مطرح است؛ اولا کشش محیط شهر و استان مدنظر است.

یعنی حتما باید شهرهای مذهبی باشند؟

بله، بهتر است چنین شهرهایی باشند. معیار دیگر این است که مدارس صدرا و شهید مطهری در آن شهرها دارای مدرسه نباشند، چون هر شهر کشش مشخصی دارد. نکته دیگر اعتقاد معاون سمای ماست که پای کار باشد و بخواهد زیربار این کار برود؛ چراکه تاسیس مدارس معارف اسلامی درآمدزا نیست و برخلاف مدارس دیگر نمی‌توانید از خانواده دانش‌آموزان پول بگیرید، بلکه باید هزینه کنید. از طرف دیگر از شورای عالی آموزش‌وپرورش، نیازسنجی کنیم و بپرسیم که در کدام مناطق، اگر مدرسه تاسیس کنید، بهتر است؟ در چه مقطعی و با چه جنسیتی هم باشد؟ با این نیازسنجی، برنامه‌ریزی و برای تاسیس مدرسه معارف اقدام می‌کنیم.

این مدارس، ارتباط وثیقی با حوزه علمیه دارند. در جاهایی مثل اقلید، بحث‌الائمه حوزه علمیه یاری کار آمده و تامین فضای فیزیکی و سخت‌افزاری را برعهده گرفته است. آنها به ما گفته‌اند فقط شما در حوزه علمیه، مدرسه تاسیس کنید. این اتفاق نکته قابل‌توجهی است و به نظرم در تهران هم یکی، دو مدرسه اینچنینی خواهیم داشت.

چه تعداد مدرسه باید تا پایان سال تحصیلی ۱۴۰۵ تاسیس شوند؟

به هیچ عنوان نمی‌خواهیم روی کمیت این مدارس کار کنیم، بلکه درنظر داریم پنج یا ۱۰ مدرسه ولی با کارکردی ویژه در کل کشور داشته باشیم. چهار رشته نظری شامل ریاضی، تجربی، انسانی و معارف اسلامی تعریف شده‌اند. چرا رشته معارف اسلامی داریم؟

> **دو مدرسه معارف اسلامی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ فعال شده‌اند. در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ که از مهرماه سال جاری آغاز می‌شود، ۶ مدرسه جدید هم اضافه می‌شوند. این مدارس، شبکه‌ای مدرسه‌ای با رویکرد خاص خواهند شد. آقای دکتر طهرانچی با نگاه خوب خود خیلی دقت کرد و گفت طرح ۳-۳-۴ برای مدارس معارف بنویسید**

برای اینکه فرد در حوزه معارف اسلامی تقویت شود و بعدها در جامعه مدافع معارف اسلامی باشد. درواقع مثل یک طلبه عمل کند، لذا با این رویکرد به‌شدت از کمیت گرایی و افزایش بی‌برنامه این مدارس جلوگیری کردیم. کوشیدیم آرام‌آرام و با ظرفیت‌سنجی و مصاحبه‌های تک‌به‌تک پیش برویم.

برای مدرسه معارف اسلامی در زابل، شاید باده‌ها نفر مصاحبه کردیم تا در بخش کادر به کار گرفته شوند. در آخر به یک تیم رسیدیم. با همه بچه‌ها و حتی خانواده‌های آنها مصاحبه کردیم، درحالی که در دیگر مدارس سما این رویه وجود ندارد. رویکرد ویژه‌ای اتخاذ کردیم؛ چون فرد می‌خواهد در آینده، انسان خاصی در جامعه شود و بتواند با بزرگی را بردارد.

بیش از ۱۵۰ هزار دانش‌آموز در ۸۰۰ مدرسه داریم

چه تعداد دانش‌آموز و نیروی انسانی در مدارس سما مشغول به تحصیل و کار هستند؟

بیش از ۱۵۰ هزار دانش‌آموز در ۸۰۰ مدرسه داریم. نزدیک به ۱۲ هزار نفر در مدارس سما کار می‌کنند؛ از مدیران ستادی سمای استان‌ها گرفته تا کادر مدرسه.

چند مدرسه دخترانه و چه تعدادی پسرانه هستند؟

تقریبا ۵۱ تا ۵۲ درصد مدارس دخترانه و حدود ۴۸ تا ۴۰ درصد پسرانه هستند. نصف این مدارس در مقطع دبستان فعالیت می‌کنند و نصف دیگر متوسطه اول و دوم محسوب می‌شوند. نسبت به دبستان‌های ما اقبال زیادی وجود دارد. دبستان‌های ما در شهرستان‌ها بزند به‌شمار می‌روند، به‌طورمثال چندی پیش به سنندج سفر کردیم و دیدیم مراحل ثبت‌نام پایان یافته است. دروافع اعلام کرده‌اند ظرفیتی برای ثبت‌نام نداریم.

اقبال به مدارس سما در شهرستان‌ها چطور بوده است؟

در غالب شهرها مخصوصا پایه دبستان وضعیت به این شکل بوده و استقبال فوق‌العاده زیاد است. البته شهرهایی داریم که مدارس سما، قدرت و برند مدرسه را در شهر نداشته ولی غالب شهرها شرایط متفاوتی دارند و مدارس سما، انتخاب اول بچه‌هاست.

برنامه ویژه‌ای برای دانش‌آموزان دختر دارید؟ خیلی از برنامه‌های هنری و حتی ورزشی به‌سختی شامل دختران می‌شود. اشاره کردید زورخانه، دختران را هم دربرمی‌گیرد...

در زورخانه نه ولی زنگ پهلوانی برای آنها اجرا می‌شود.

درمجموع در حوزه‌های هنری و تربیت بدنی، بیشتر به پسران بها داده می‌شود. آیا برنامه‌ای برای دختران دارید؟

با اشاره آقای دکتر طهرانچی، طرحی به نام «دختران امروز، مادران فردا» نوشتیم. بنا داریم در مدارس دخترانه؛ از مقطع دبستان تا متوسطه دوم وارد شویم و برای دختران، برنامه ویژه‌ای طراحی کنیم. هدف ما این است که بچه‌ها به‌ویژه دختران برای «زندگی کردن» آماده شوند. درس، علم و دانشگاه سر جای خود اما مهارت زندگی کردن مخصوصا زندگی یک زن در فرهنگ ما باید به دختران آموزش داده شود. این طرح در مراحل تصویب قرار دارد و ان‌شاءالله سال تحصیلی آینده به اجرا درمیاید.

در استان‌ها به اشکال مختلف، کارهای ویژه‌ای برای دختران درنظر گرفته‌ایم، به‌طورمثال بحث مهارت‌آموزی و دست‌ورزی را مدنظر قرار داده‌ایم. در مدارس خود شعاری تحت عنوان «هر دانش‌آموز، یک مهارت» داریم. در مدارس دخترانه سعی کرده‌ایم مهارت‌آموزی‌هایی که مرتبط با دختران و روحیه، شغل و زندگی آنها باشد، انجام شود. ضمن اینکه برخی مدارس ما به‌شکل ویژه‌روی کار دختران وحتی تغذیه مخصوص آنها تمرکز کرده‌اند. مدرسه‌ای داریم که دختران با دستپخت خودشان از کادر مدرسه و پدران و مادران پذیرایی می‌کنند.

بد بین ترتیب د ختر ها کمبودهای فیزیولوژیکی بدن خود را با تغذیه سالمی که در مدرسه به آنها داده می‌شود، مرتفع می‌کنند. حقیقتا آنچه خودمان راضی باشیم، در مدارس دخترانه به صورت خاص و ویژه اتفاق نیفتاده است. از طرفی دشمن، همچه خود را متوجه دختران ما کرده و ما هم راضی نیستیم. اقداماتی صورت گرفته و ان‌شاءالله نتیجه بهتر خواهد شد.

جشنواره رسانه‌ای در مدارس با محوریت روزنامه «فرهیختگان» برگزار شود

صحبت پایانی شما را می‌شنویم...

بعد از جلسه امروز متوجه شدم حقیقتا ظرفیت فوق‌العاده‌ای در همکاری و هماهنگی بین روزنامه «فرهیختگان» و مدارس سما مخصوصا بخش فرهنگی این مدارس وجود دارد. بحث استعدادیابی در ورزش را مطرح و پیشنهاد کردم که این کار را در حوزه خبرنگاری، روزنامه‌نگاری و رشته‌های مرتبط هم در مدارس سما انجام دهید. می‌توان جشنواره رسانه‌ای در مدارس با محوریت روزنامه «فرهیختگان» برگزار کرد.

می‌دانیم امروز رسانه یکی از بخش‌های مهم بحث تربیت است و ما از این نقطه ضربه می‌خوریم. بچه‌ها و خانواده‌های آنها این حوزه را جدی‌تر نمی‌شناسند. ما از سواد رسانه‌ای عبور کرده‌ایم و به تربیت رسانه‌ای رسیده‌ایم. دیگر بحث سواد مطرح نیست، بلکه تربیت مدنظر است، لذا می‌توانیم همکاری خیلی‌خوب و قابل‌توجهی در آموزش‌وپرورش و نظام‌های تعلیم و تربیت با روزنامه «فرهیختگان» داشته باشیم. هر دو متعلق به یک خانواده هستند و می‌توان کار ویژه‌ای انجام داد. از شما و همکاران‌تان نیز تشکر می‌کنم.

ادامه از صفحه ۴

نیمکت خبر

حذف ۲۰۰ کدرشته دانشگاه فنی و حرفه‌ای

عرفان خسروبان، رئیس دانشگاه فنی و حرفه‌ای در گفت‌وگو با مهر با اشاره به اجرای طرح ساماندهی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای گفت: «درحال حاضر در راستای ساماندهی رشته‌ها نزدیک ۲۰۰ کدرشته حذف شده و ۱۴ برنامه درسی جدید در دستور کار شورای برنامه‌ریزی دانشگاه قرار گرفته است و همچنین بحث کسر سیوم‌های اشتغال در راستان ها درحال پیگیری است که به‌زودی خبرهای آن اعلام می‌شود.» وی افزود: «آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای در کشور در دهه گذشته معقول بوده و با آغاز دولت سیزدهم تحولات و تحرکات خوبی در این حوزه صورت گرفته است. در سال گذشته با توجهی که به این دانشگاه صورت گرفته است بیش از ۲۴ پروژه عمرانی در استان‌های مختلف تجهیز، تکمیل و افتتاح شده است.»

خسروبان افزود: «در سفرهای استانی تجهیز آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای در دستور کارا ست. برای مثال اخیرا نزدیک ۹۰ میلیارد تومان به استان آذربایجان‌شرقی تخصیص داده شد.»

امکان اخذ مجوز نشریات دانشجویی از طریق سامانه فرهنگی مهیا شد

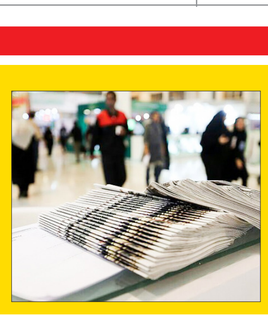

عبدالحسین کلانتری، معاون